

บทบรรณาธิการ

วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 มีบทความจำนวนแปดชิ้น ที่ผ่านการพิจารณาอย่างเข้มข้นและได้ตีพิมพ์ เพื่อนำองค์ความรู้มาเสริมสร้างและพัฒนาวงการวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุควิกฤตสุขภาพ ปัญหาเศรษฐกิจ และความไม่แน่นอนทางการเมืองโลกและไทย ได้ถูกนำมาเรียบเรียงเป็นบทความทางวิชาการ บทความวิจัย และบทปริทัศน์หนังสือสำหรับแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อ่าน ดังต่อไปนี้

บทความแรก ในเรื่อง *Marx Unmasked? The “Siamese Intellectual” and a (Mis) Reading of Karl Marx in Thailand* ของ Puangchon Unchanam (ปวงชน อุณจะนำ) ได้นำเสนอบทความวิจัยในการตั้งคำถามต่อ “ปัญญาชนสยาม” อย่างสุลักษณ์ ศิวรักษ์ ผ่านการถกเถียงในเรื่องของการนำเข้ามาองค์ความรู้ของ Karl Marx ผ่านงานแปลและงานศึกษาต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้มีข้อถกเถียงว่า “มาซกของ ส.ศิวรักษ์” ถูกทำความเข้าใจด้วยการอธิบายแบบอนุรักษนิยม และผลิตซ้ำความเข้าใจผิดในเรื่องความคิดและตัวตนของมาซกให้กับสังคม

บทความในลำดับต่อมาเรื่อง *ธุรกิจ โลกภิบาลด้านสิ่งแวดล้อม และปัญหาการแปรสภาพเป็นทะเลทราย: กรณีศึกษากลุ่มบริษัทอีลีในการต่อสู้กับการแปรสภาพเป็นทะเลทรายในจีน* ของวุฒิกฤษณ์ ชูวัฒนานุรักษ์ ได้นำแนวคิดเรื่องโลกภิบาลด้านสิ่งแวดล้อม (global environmental governance) มาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐองค์การระหว่างประเทศอย่างสหประชาชาติ และกลุ่มธุรกิจอย่างกรณีศึกษากลุ่มบริษัทอีลี ในการร่วมพัฒนาพื้นที่ทะเลทรายในจีนไปพร้อมกับการดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรได้ จนสามารถพิจารณาให้เป็นการทำธุรกิจที่ใช้ความยั่งยืนเป็นตัวขับเคลื่อน (sustainability-driven business) ผ่านความร่วมมือทั้งจากรัฐบาล ชุมชนระหว่างประเทศ และชุมชนท้องถิ่นได้

เมื่อพิจารณาประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศแล้ว บทความที่สามได้พาผู้อ่านมาสู่การมองการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในประเด็นสิ่งแวดล้อมภายในประเทศโดยบทความของสัมพันธ์วาริ ในเรื่อง *การเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมชายแดนใต้ในประเด็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วงทศวรรษ 2530 ถึงก่อนเหตุการณ์ความไม่สงบระลอกใหม่ พ.ศ. 2547* ที่ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาคประชาสังคมกับรัฐ/ภาครัฐ/ราชการในการต่อสู้เรื่องสิ่งแวดล้อม ผ่านมิติของ

การเมือง ยุทธวิธีในการทำทนายรัฐ แต่ไม่ได้แตกหักกับภาครัฐ เพราะเปิดทางให้การเคลื่อนไหวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาภาคประชาสังคมให้เป็นส่วนขยายของรัฐราชการให้สามารถสนับสนุนซึ่งกันและกันได้

สำหรับบทความที่สี่ในเรื่อง *ปฏิบัติการสงครามจิตวิทยาของอังกฤษในมลายา* ของเมลิซา อับดุลเลาะห์ ได้นำการศึกษาด้านความมั่นคงในเรื่องของการทำสงครามนอกแบบ (unconventional warfare) และปฏิบัติการสงครามจิตวิทยา (Psychological Warfare) ผ่านการจัดการกับองค์กรของศัตรูด้วยโฆษณาชวนเชื่อและการโน้มน้าวจิตใจ จนกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการได้รับชัยชนะของรัฐบาลอังกฤษเหนือพื้นที่มลายา

อย่างไรก็ดี การวิเคราะห์ประเด็นความมั่นคงหลักเกี่ยวกับการกล่าวถึงการเมืองในกองทัพไปไม่ได้ บทความต่อมาของปิยะภพ เอนกทวิกุล ในเรื่อง *การเมืองว่าด้วยกลุ่มทหารในการเมืองไทย พ.ศ.2516-2557* จึงได้ชี้ให้เห็นว่าการทำความเข้าใจการเมืองไทยที่ทหารมีบทบาทนำในหลายช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 แม้ว่าสังคมจะมองว่าเป็นช่วงประชาธิปไตยเบ่งบาน แต่อำนาจของกองทัพไม่ได้น้อยลง แต่เปลี่ยนผ่านจากความสัมพันธ์แบบ “รวมศูนย์อำนาจ” ทหารในยุคจอมพลถนอม ไปสู่การจัดการความสัมพันธ์ในรูปแบบ “เครือข่าย” ของทหารหลายกลุ่มและรุ่นต่าง ๆ ในการเข้ามามีอำนาจในกองทัพและการเมือง

ในส่วนของบทความที่หกเรื่อง *การป้องกันการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ: บทบาทของผู้สังเกตการณ์อิสระตามแนวทางข้อตกลงคุณธรรม* ของดิญทรศน์ ประทีปพรณรงค์ ได้ศึกษาวิจัยตัวแสดงอย่างผู้สังเกตการณ์อิสระ (Independent Observers, IOs) ในการตรวจสอบการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนและกลไกตรวจสอบจากสังคม ที่มาช่วยเติมเต็มกลไกในการตรวจสอบแบบเดิมของภาครัฐ

บทความลำดับที่เจ็ดเรื่อง *Singapore Oral History, Liu Kang, And the Making of Nanyang Art History in Singapore* ของ Kunyi Zou เปิดให้การศึกษาทางสังคมศาสตร์ต้องกลับมาขบคิดกันใหม่ว่า “ประวัติศาสตร์บอกเล่า” (oral history) ที่งานวิจัยทั่วไปมักมองว่าเป็นข้อมูลจากผู้เล่าเรื่องที่มีประสบการณ์ร่วมกับสังคมและเป็นประวัติศาสตร์ชุดที่แตกต่างจากรัฐ แต่บทความชิ้นนี้ได้นำกรณีศึกษาจากประวัติศาสตร์ศิลปะของสิงคโปร์ที่ใช้เป็นประวัติศาสตร์บอกเล่าผ่านการควบคุมกำกับโดยรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกระบวนการสร้างชาติหรือการส่งเสริม

อุดมการณ์ชาตินิยม ประวัติศาสตร์บอกเล่าในลักษณะนี้จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ
ในปฏิบัติการทางการเมือง

สำหรับบทความสุดท้ายเป็น บทปริทัศน์หนังสือ ประยุทธ์ไม่ใช่สฤณี: พลวัต
รัฐราชการไทยจากยุครุ่งเรืองสู่ยุคเสื่อมถอย (ผู้แต่ง: ชัชฎา กำลิ่งแพทย์) ของนิธิ เนื่องจำนงค์
ที่ชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญของหนังสือในความพยายามพัฒนาข้อถกเถียงเรื่องของ
“รัฐราชการ” และการกลับมาของรัฐราชการที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลง
ทางการเมืองผ่านการรัฐประหารและบทบาทของรัฐบาลอำนาจนิยม

จากบทความทางวิชาการ บทความวิจัย และบทปริทัศน์หนังสือ ทั้งแปดชิ้น
ที่ได้ร่วมตีพิมพ์กับวารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีเนื้อหาหลากหลาย
ครบเครื่อง และครอบคลุมองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์ ทางวารสาร
จึงอยากขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ให้การสนับสนุนวารสาร ไม่ว่าจะเป็นการอ่านจาก
ตัวเล่มหรือการอ่านจากระบบออนไลน์ และขอบคุณทุกความเห็นที่ท่านให้กับวารสาร
จะถูกนำไปแก้ไขและพัฒนา จนทำให้วารสารสังคมศาสตร์ได้รับการยอมรับ
จากวงการวิชาการไทยและสากล

วีระ หวังสัจจะโชค

บรรณาธิการ